KUTSESTANDARD

Koostelukksepp, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Koostelukksepp, tase 3 kutsestandard on välja töötatud:
1) kutsehariduse vastava taseme õppekavade aluseks ja
2) isikute kutsealase kompetentsuse hindamiseks kutse andmisel.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Koostelukksepp, tase 3	3

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Koostelukksepp töötab tavaliselt masina-, metalli- ja aparaaditööstuse, ehitusmaterjalide tootmise või laevaehituse ettevõttes. Koostelukksepa põhilised tööülesanded on toorikute ettevalmistamine, detailide mõõtmine, märkimine, töötlemine, puhastamine ning koostude koostamine ja reguleerimine. Koostelukksepa töö eeldab jooniste lugemise oskust, masinaehitustehnoloogia ja kasutatavate materjalide tundmist. Koostelukksepa kutsealal on kutsestandardid välja töötatud järgmistel tasemetel: Koostelukksepp, tase 3 Koostelukksepp, tase 4 Koostelukksepp, tase 5 Käesolevas kutsestandardis on kirjeldatud 3. taseme koostelukksepa kutsealaseid kompetentse. Selle taseme koostelukksepp koostab lihtsamaid koostusid ning vastutab enda töö kvaliteedi eest. Keerulisemate tööde (kontrolli nõudvad tooted) puhul vajab juhendamist.
A.2 Tööosad
A.2.1 Töökoha korraldamine, tootmise- ja abivahendite valimine ja ettevalmistamine 2.1.1 Nõuetekohase töökoha korraldamine 2.1.2 Tehnilise dokumentatsiooniga tutvumine 2.1.3 Töövahendite valimine ja seadistamine 2.1.4 Isikukaitsevahendite valimine A.2.2 Detailide ja koostude ettevalmistamine 2.2.1 Detailide ettevalmistamine ja kontrollimine 2.2.2 Toote koostamiseks ettevalmistamine A.2.3 Toote koostamine ja jooksev kontroll 2.3.1 Toote koostamine 2.3.2 Operatsioonisisese kontrolli tegemine A.2.4 Kvaliteedikontroll ja defektide parandamine 2.4.1 Koostu või alamkoostu kvaliteedi kontrollimine 2.4.2 Defektide parandamine A.2.5 Troppimistööde tegemine

2.5.1 Materjalide peale- ja mahalaadimine, ladustamine ja paigaldamine 2.5.2 Mehitamata tõsteseadmete töö juhtimine
A.3 Töö keskkond ja eripära
Koostelukksepad töötavad üldjuhul vahetustega, tööpäeva pikkuseks on kaheksa tundi. Töö tempo on üldiselt stabiilne, tegevused vaheldusrikkad. Koostelukksepa tervis peab olema piisavalt hea, et täita sageli ka füüsiliselt raskeid tööülesandeid. Tööd tuleb teha nii seistes kui ka istudes, kuid tema seljale ja jalgadele langev koormus võib ikkagi olla üsna suur. Töös kasutatavad töövahendid ja -materjalid võivad vääral käsitsemisel olla inimese tervisele ohtlikud. Väga tähtis on järgida tööohutusnõudeid ning kanda töörõivaid ja kaitsevahendeid. Metallide töötlemisel tekib rohkesti saastet, seepärast kantakse spetsiaalseid tööriideid. Töö etapist olenevalt kantakse nii kaitseprille (nt keevitustöödel) kui ka kõrvaklappe, mis aitavad summutada töös tekkivat müra.
A.4 Töövahendid
Tööülesannete täitmisel kasutab koostelukksepp käsi- ja mehhaniseeritud tööriistu, lukksepatöö seadmeid ja pinke, mõõtevahendeid ning tõsteseadmeid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Kuna detailide ja koostude koostamine on väga täpne töö, peab koostelukksepp olema hea keskendumisvõimega, rutiinitaluvusega, kannatlik, täpne ja hoolas. Vajalikud on ka hea nägemine, kuulmine ja koordinatsioon. Kasuks tuleb ruumiline kujutlusvõime.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
3. taseme koostelukksepal on üldjuhul erialane kutseharidus või ta on oma kutsealased oskused omandanud praktilise töökogemuse käigus. 3. taseme koostelukksepa esmane kutse saadakse vastava kutsehariduse õppe lõpetamisel. Selle taseme kutsetunnistust võivad taotleda ka juba koostelukksepana töötavad inimesed, kellel on eelnevalt olemas erialane haridus või ka need, kes on oma kutsealased kompetentsid omandanud praktilise töökogemuse käigus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Lukksepp, koostelukksepp.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Koostelukksepp, tase 3 kutse saamiseks on vajalik tõendada kõik kompetentsid (B.2.1 – B.2.11).

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Töökoha korraldamine, tootmise- ja abivahendite valimine ja ettevalmistamine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. Veendub et töökoht on eelnevalt korrastatud ja komplekteeritud: olemas on tööks vajalik tehniline dokumentatsioon; töö- ja mõõtevahendid asuvad ettenähtud kohtades, olemas on kõik koostatavad detailid, ostutooted ja pooltooted. 2. Tutvub toote koostejoonisega, tööjuhendiga. 3. Valib lähtuvalt töö iseloomust otstarbekad seadmed (puurpingid, pressid, giljotiinid) ja töövahendid (mehhaanilised, elektrilised). Seadistamist vajavad töövahendid seadistab juhendamisel. 4. Kontrollib, et enne töö alustamist on olemas vajalikud ja töökorras isikukaitsevahendid.	
Teadmised: a) töökoha ettevalmistamise ja korrasoleku nõuded;	

b) koostamise juures kasutatavad komponendid: detailid, ostutooted, allhanketooted; c) materjalide markeeringud; d) lukksepa töövahendid: seadmed, mõõte- ja käsitööriistad, abitöövahendid märkimiseks, kinnitamiseks, puurimiseks jne; e) lukksepatöö põhimõisted; f) koosterakised; g) tehniline dokumentatsioon; h) ohutusnõuded (tuleohutusnõuded, töökeskkonnale esitatavad põhinõuded jne); i) esmaabi andmise põhimõtted.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö	
B.2.2 Detailide ja koostude ettevalmistamine ja koostamine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. Valmistab detailid ette koostamiseks vastavalt tehnoloogilisele protsessile. Vajadusel teostab mõõtmised, veendumaks et detailid vastavad tehnilises dokumentatsioonis märgitud nõuetele. Puuduste ilmnemisel teavitab sellest oma vahetut juhti. 2. Kontrollib lähtuvalt tehnoloogilisest protsessist ja tehnilisest dokumentatsioonist vajalike vahendite ja komponentide olemasolu. Teavitab toote puudustest oma vahetut juhti.	
Teadmised: a) koostamisseadmed, nende kasutuspõhimõtted; b) lukksepatööd; c) rihtimine ja märkimine; d) liitetüübid; e) tehnilise joonestamise alused; f) detailide baseerimise alused; g) mõõtmete kontrollimise meetodid ja vahendid; h) tolerantsid ja istud; i) detailide defektid ja nende tuvastamise meetodid; j) koostamisvahendid, nende tööpõhimõtted; k) ohutusnõuded (õiged töövõtted, esmaabi andmise põhimõtted, töökeskkonnale esitatavad põhinõuded jne.) l) üldteadmised detailide kohtkuumutusest ja -jahutusest	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö.	
B.2.3 Toote koostamine ja jooksev kontroll	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. Koostab lihtsamaid tooteid lähtuvalt tehnilisest dokumentatsioonist ja tehnoloogilisest protsessist, kasutades vajalikke mõõtmis-, märkimis- ja sobitamistehnikaid. 2. Jälgib koostamisel tehnilises dokumentatsioonis märgitud kvaliteedinõudeid, kontrollides töö käigus koostemõõtude täpsust ja nõuetele vastavust: veendub visuaalse kontrolli teel et ettenähtud koost vastab nõuetele ning kontrollib mõõteriistadega vajalike mõõtmete täpsust. Vigade ilmnemisel parandab need.	
Teadmised: a) koostamistehnoloogia põhimõtted; b) pneumaatika ja hüdraulika elemendid; c) tehnilise joonestamise alused; d) masinaelemendid; e) lukksepatööd; f) standardtooted; g) materjalid, nende omadused ja tähistused; h) tolerantsid ja istud.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö.	

B.2.4 Kvaliteedikontroll ja defektide parandamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Kontrollib nii visuaalse vaatluse teel kui ka vajalikke mõõtevahendeid kasutades koostu või alamkoostu kvaliteeti, veendumaks, et see vastab tehnilises dokumentatsioonis esitatud nõuetele. 2. Parandab kontrollimise käigus ilmnenud defektid.	
Teadmised: a) koostamisdefektide tekkepõhjused, nende ennetamise meetodid; b) koostu kvaliteedi kontrolli meetodid; c) kontrollmõõtevahendid (erinevad šabloonid, joonlaud, nihik), nende kasutamise põhimõtted.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö.	
B.2.5 Troppimistööde tegemine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Haagib tõstetroppidega tööks vajalikud materjalid ja juhendab käemärkide või muul viisil kraanajuhi tööd, järgides tööohutusnõudeid. Ladustab materjalid selleks ettenähtud kohta. 2. Juhib materjalide ladustamisel ja teisaldamisel mehitamata tõsteseadet, järgides tööohutusnõudeid ja etteantud tööjuhiseid.	
Teadmised: a) lastide haardevahendid; b) tõstetööde tegemise eripärad erinevate tõsteseadmetega; c) troppimistöödel kehtivaid ohutusnõuded; d) koorma peale- ja mahalaadimise põhimõtted; e) troppimistöödel kasutatav signaalmärgistik; f) sidevahendi abil kraanajuhi töö juhendamise põhimõtted.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Tööjuhiste, tehnoloogiate ja kvaliteedinõuete järgimine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Kasutab oma tööeesmärkide saavutamiseks kõiki omandatud valdkonnaspetsiifilisi teadmisi ja oskusi. 2. Valmistab tooteid, järgides kvaliteedinõudeid. 3. Mõistab ja oskab hinnata oma ebakvaliteetse tööga kaasnevaid võimalikke tagajärgi. Peab kinni tähtaegadest ja tehnoloogilisest juhendist.	
B.2.7 Töötervishoiu- ja tööohutusnõuete järgimine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. Vältimaks tööõnnetusi järgib töö planeerimisel, töökoha ettevalmistamisel, töötades ja töökoha korrastamisel rangelt töötervishoiu- ja tööohutusnõudeid. 2. Õnnetusjuhtumi korral annab vältimatut abi, kutsub professionaalse abi ja teatab õnnetusjuhtumist vahetule juhile või tööandjale.	
B.2.8 Meeskonnatöös osalemine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Osaleb meeskonnatöös. On koostööaldis, jagab teistega kogu tööks vajalikku ja kasulikku informatsiooni ning tegutseb parima ühise tulemuse saavutamise nimel. 2. Oskab ja julgeb esitada ning argumenteeritult kaitsta oma seisukohti, esitada ideid ja uuendusettepanekuid töö parendamiseks. 3. Arvestab oma tööd tehes ka teisi töid tegevate töötajatega.	
B.2.9 Kohanemine muutuvate oludega	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. On võimeline kohanema muutuvate tööoludega.	

2. Analüüsib oma tegevusi, oskab leida asjakohast teavet oma tööülesannete täitmiseks ning lahendada tööalaseid probleeme.	
B.2.10 Täiendõppes osalemine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. Omandab kiiresti uued tööülesanded, meetodid ja tehnikad. 2. Kasutab võimalusi enesearendamiseks ning oma oskuste täiendamiseks, osaleb kutsealases täiendõppes.	
B.2.11 Töövahendite kasutamine ja hoiustamine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. Kasutab kõiki töövahendeid ja seadmeid heaperemehelikult, korrastab ja puhastab töös kasutatavaid töövahendeid, seadmeid ja kaitsevahendeid regulaarselt, järgides nende kasutus- ja hooldusjuhendeid.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	10-07122015-1.1/7k
2. Kutsestandardi koostajad	Jüri Riives, IMECC Allan Märk, AS Norma Juhan Anvelt, Norcar-BSB Eesti AS Grigori Geršman, Ensto Ensek AS Anu Tuuksam, SA Innove
3. Kutsestandardi kinnitaja	Masina-, Metalli- ja Aparaaditööstuse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	12
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	07.12.2015
6. Kutsestandard kehtib kuni	16.04.2020
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7222 Tööriistavalmistajad jms töölised
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Assembler, level 3
Vene keeles	слесарь-сборщик
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	